

prosvetni delavec

Med drugim preberite

- UČITELJ IN ŠOLA MED KLADIVI IN NAKOVALI, str. 2
- ČAS ZA KORENITE SPREMEMBE, str. 2
- ŽAGARJEVE NAGRADE IN PRIZNANJA 1989, str. 3
- ZNANJE: POT V PRIHODNOST, str. 4
- KAKO IN KAM PO STAVKI SREDNJEŠOLSKIH PROFESORJEV, str. 5
- NEZNANJE TUJIH JEZIKOV ZAKLEPA ZAKLADE, str. 6
- BODO NOVI ZAKONSKI PREDPISI NAPRAVILI RED? str. 7
- NAŠE MIS JE VEČ KOT ZA EN SIS, str. 7
- SPREMEMBE IN DOPOLNITVE PRAVILNIKA O OCENJEVANJU IN NAPREDOVANJU V OSNOVNI ŠOLI, str. 8
- RAZPIS ŠTIPENDIJ PISA ZA PEDAGOŠKO USMERITEV, str. 9

Učitelj je duša naroda

Iz nagovora Janeza Stanovnika, predsednika Predsedstva SR Slovenije, ob podelitvi Žagarjevih nagrad in priznanj

Pogosto govorimo o prehodu 21. stoletje, sprašujem pa se, ali se zavedamo, kaj tak prehod pomeni? Prelom, ki ga doživljamo, je enak prelomu, ki ga je v zgodovini povzročila Guttenbergova iznajdba, ali odkrivanje Novega sveta, ali pa to, kar radi imenujemo industrijska revolucija. Ne stopamo samo v tretji milenij, v nekem smislu gremo iz prazgodovine v zgodovino človeškega rodu.

Ekonomisti so presojali napredek civilizacije po tem, da so stavbe dvigale čedalje bolj visoko, da so mostovi združevali čedalje bolj oddaljena mesta, da energije nismo več merili v kilovatih, temveč v teravatih - z drugimi besedami, da smo kvantitativno čedalje bolj napredovali, pri tem pa se nismo dosti vpraševali po kakovosti. In vendar je smisel vsega gospodarskega napredovanja v tem, kaj je to napredovanje pomenilo za nas ljudi in za spreminjanje človeka.

Ekonomski mislec lord Keynes je v svojem esaju o ekonomskih posledicah miru zapisal zgodovinski stavek: »Bogastvo narodov se ne meri po količini zlata, ki ga ima narod na voljo, ampak po trdem delu, znanju, imaginaciji, pobudi.« Tega stavka se pogosto spominjam, zame je v njem povedano nekaj najglobljšega, kar je ekonomska znanost doslej zmogla. Slovenske matere so nas učile trdega dela, in to Slovenci zmoremo. Znanje je izbrana izkušnja, naša in svetovna. In vloga učitelja, izobraževanja, je prav v prenašanju takih izkušenj, znanja, v ohranjanju in prenašanju kulturne identitete prejšnjih rodov na zdajšnje in prihodnje.

Imaginacija je dar in pobuda; je viganje, ki je pogosto povezano z žrtvami. Vse to pa je zelo pomembno za človekovo ustvarjalnost. In dokler ni te, dotlej ni resničnega civilizacijskega napredka.

V tem je veliki smisel tega, kar je govoril Marx, vendar smo kasneje na to pozabili in šele danes spet vlečemo na površje. Osrednja misel, ki je vodila Marxa vse življenje, je bila, kako pripeljati človeka iz alienacije v integracijo.

Z odtujevanjem od narave se človek odtuja svojim delovnim sredstvom in sočloveku, med odloženim družbenim razvojem izgublja svojo človeško bit. Zato je Marx kot poglavito idejo socializma postavil zahtevo po reintegraciji, po tem, naj bi postali spet ljudje. V tem je videl veliki smisel izobraževanja, znanja in vzgoje.

Večer v vinogradu - delo slikarja Giuseppa Zigaina, slika z razstave, ki je bila odprta v ljubljanski Mestni galeriji od 9. marca do 2. aprila. Na njej so prikazali svoja dela trije avtorji, ki jih družijo in hkrati razdružuje ambientalna komponenta njihovega ustvarjanja. Ta oznamuje tudi njihov način dojemanja sveta - z zaznavami okolja, ki so predvsem izraz ponotrjenosti, zazrtosti vase. Kontemplativna drža in pogled, usmerjen v svojo notranjost, sta skupna vsem trem tehnično-motivno niti ne tako enorodnim ustvarjalcem. Okolje zaznamuje neposredno zlasti dela Lojzeta Spacala. Grafična retrospektiva njegovih del kaže na razvijanje njegove temeljne tematike kraške pokrajine, izražene s strukturno skladnostjo ploskovnih likov.

Furlan Giuseppe Zigaina se je tokrat predstavil z izbranimi grafičnimi listi, ki ponazarjajo umetnikovo zazrtost v človekovo duševnost, v nepredmetni svet; krajinski elementi so zgolj odblesek zaznavanja duhovnega sveta in le projekcija duhovnosti in njenih zaznav. To so z minucioznostjo, linijami in dinamično zaznamovane grafične risbe, na katerih predmetnost izgublja svojo prvotno vlogo, formalni zapis se umakne bežnemu zarisu, slédi, vtisu.

Valentin Oman je razstavljal cikel barvnih kompozicij na papirju pod naslovom Sledi homo sapiensa. Z razvijanjem, s stopnjevanjem vedno istega motiva odpira eno temeljnih bivanjskih vprašanj: vprašanje človekovega minevanja, izginjanja - in sledi, ki naj bi premagale to pozabljenje. Z zabrisanimi potezami naznačeni, bolj in potem vedno manj navzoči človek postane tako simbol prehajanja iz biti v nič.

V. K.

V ekonomski stroki smo žal porabili preveč časa za spoznanje, da tistega, kar je resnično vredno, kar spreminja civilizacijo, ne proizvaja stroj - čeprav imamo danes že robote, ki vse postore sami - ampak ustvarja človek. Človek je edino bitje v vsem stvarstvu, ki lahko ustvarja. Vse drugo se obnavlja, le človek ustvarja nove vrednosti, oplemenituje okolico, ki ga obdaja.

Ta njegova funkcija ustvarjalnosti oziroma plemenitjenja okolice, iz katere izvira, je popolnoma odvisna od njegovega bistva, njegovo bistvo pa se spreminja z vzgojo in izobraževanjem.

V času, ko družba namenja iz leta v leto manjši delež družbenega proizvoda za izobraževanje v že tako zastalih življenjskih razmerah, se sprašujem, ali se ta družba zaveda svoje prihodnosti.

Živimo od sposojene prihodnosti, potomcem zapuščamo nasledstvo, sposodili smo si njihov kapital. Živimo od njihovega kapitala.

Tu vidim veliko učiteljevo poslanstvo in odgovornost. V nekem pomenu je učitelj duša naroda, tisti, ki pravzaprav skrbi za narodovo kontinuiteto, prenaša njegovo znanje, njegovo rastočo kakovost iz roda v rod. V takem pogledu na izobraževanje je neko protislovje: na eni strani je šola kot v ogledalu odslikana resničnost družbe, na drugi pa edino šola bistveno deluje vrnitveno - spreminja človeka in z njim družbo. Človekov odnos do sedanjosti in tudi do prihodnosti se spreminja pod vplivom vzgoje in izobraževanja.

Tu vidim probleme, ki nas tarejo v šolstvu. Kakorkoli je že težko, morali bomo celotno področje šolstva ponovno razviti, korenito. Težave niso le prehodne, korenine so globlje. Opozorim naj, da imamo s hitrimi spremembami kaj slabe izkušnje - posledice poznamo. O celotnem pojmovanju šolstva moramo razmisliti temeljito, veliko težav imamo povsod - od osnovnega šolstva do visokega. V osnovnem šolstvu je skoraj tretjina pouka odvisna od gospodarske razvitenosti posamezne občine, zato je tudi kakovost pouka v posameznih delih različna, in kljub globokemu prepričanju, da je enakost nujna, bomo sejali neenakost. Srednje šolstvo je strahotno razdrobljeno, kakovost se spreminja od področja do področja.

Čas, v katerem živimo, pa tega ne prenese. Živimo v obdobju

neverjetno naglega tehničnega in znanstvenega razvoja, znanje se podvaja - tako pravijo - vsakih šest let. Nobena šola ne more dati učencu znanja za vse življenje; lahko ga samo vzgoji, lahko ga nauči, kako naj se izobražuje - vse življenje. Smiselna je življenjska šola, pa naj se ta imenuje tako ali drugače. Vlaganje v človekovo izobraževanje pomeni, da se bo človek učil vse življenje in smisel šole je, da mu to sposobnost da. To velja tudi za obe univerzi.

Sem za povečanje samostojnosti univerze, kajti brez avtonomije, brez svobode ni ustvarjalnosti. Eden od smislov naše demokratične preobrazbe je prav ta, da človek ne more biti popoln, če ni svoboden. Svobode pa ni brez demokracije. Demokracija ni samo oblika političnega odločanja in vladanja, demokracija je način življenja.

Ustvarjalnost se ne poraja s klici k domoljubju in ob uporabi pendrekov je tudi biti ne more. Niti sila niti etično pridiganje ne vodita do resnične ustvarjalnosti.

Univerza je kraj, kjer naj bi se razvijala človekova ustvarjalnost; zato ne more biti samo učilnica, biti mora mesto za raziskovalno delo, most od učenja k praksi. Naše univerze torej morajo biti tesneje povezane s praktičnim življenjem.

Naj svoje razmišljanje končam s pomisljo, h kateri me navaja prebiranje naših javnih občil skoraj vsak dan: z velikim zadovoljstvom prebiram zlasti to, kar znajo napisati mladi ljudje z dokaj globoko analizo naše stvarnosti.

Če se vrnem v svojo mladost, moram reči: Kapo dol, imamo mlade ljudi, ki zelo globoko prodirajo v stvarnost in odkrivajo marsikaj, kar je ušlo našemu očesu. Večkrat se vprašam, odkod to, da je ena stran polna resnične in pravilne analize, druga pa tako vulgarna. Kaj se pravzaprav dogaja z nami? Kako to, da si plemenitimo duha z znanjem, z našo kulturo pa očitno nekaj ni v redu. Je mogoče, da je kultura razuma v takem neskladju s kulturo srca?

Že zdavnaj, v srednjem veku, je veliki švicarski zdravnik, kemik in vzgojitelj Paracelsus izrekel globoko misel: »Strup je v doziranjju.« To pomeni, da je majhna količina strupa zdravilna, spodbudna, velika pa smrtna. Tega smisla za mero nas ne more naučiti nihče. Česar ni dala mati, ne morejo nadomestiti vsi učitelji in vzgojitelji sveta.

ŽAGARJEVE NAGRADE IN PRIZNANJA 1989

Zaupanje v znanje in ustvarjalnost

Nagrade in priznanja je slovesno podelila Izobraževalna skupnost Slovenije 27. marca 1989 v Okrogli dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Nagradence in povabljenega nagovoril Janez Stanovnik, predsednik Predsedstva SRS (njegov slavnostni govor objavljamo v uvodniku), nagrade pa je podelil Ivan Godec, predsednik odbora za podelitev Žagarjevih nagrad in priznanj.

Slovesnost sta obogatili Osnovna šola France Bevk iz Ljubljane

OSNOVNA ŠOLA FRANCE BEVK V LJUBLJANI je prejela Žagarjevo priznanje za dolgoletno kakovostno pedagoško delo za razvoj in ustvarjalno sposobnost mladega rodu.

Odlikuje jo kakovosten učiteljski kolektiv, ki si že leta uspešno prizadeva, da bi učenci razvijali svojo ustvarjalnost, interese, demokratične odnose in da bi se dobro pripravili za nadaljnje študije.

V takšnem okolju je našla

svojo vsebino tudi celodnevna organizacija dela šole. Razvila je številne interesne dejavnosti, se povezovala z ožjim in širšim družbenim okoljem ter postala učna baza pedagoškim šolam.

Krajani so sprejeli šolo Franceta Bevka za svoje družbeno središče, v katerem uredničujejo kulturne, rekreativne, samoupravne in politične interese. Nekdanji učenci radi prevzemajo mentorstvo različnih interesnih dejavnosti.

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM MARIBORU je v tridesetih

letih strokovno izobrazila več kot 6000 učencev. Zdaj jo obiskuje že skoraj 600 učencev, usposablja pa jih 36 strokovnih in pedagoških delavcev. Ti so se zmeraj trudili, da sta se z večjim številom učencev izboljševali tudi strokovnost in kakovost vzgojno-izobraževalnega dela. Prizadevanje celotnega kolektiva, združenega dela gostinstva in turizma ter Skupščine občine Maribor je omogočilo, da je bila leta 1982 zgrajena nova šola, povsem prilagojena gostinstvo-turistični dejavnosti. K hitremu napredku in razvoju so v zadnjih šestih letih

pripomogle tudi boljše delovne razmere.

Zaradi široke odprtosti, strokovnosti in kakovostnih storitev je ta šola cenjena zunaj meja naše republike in Jugoslavije. Tesno sodeluje s šolami v Avstriji, obiskujejo jo strokovne delegacije iz tujine. Da je delo na tej šoli res kakovostno, potrjujejo številna priznanja, plakete in odlikovanja, ki so jih prejeli mladi natakarji in kuharji na domačih in mednarodnih tekmovanjih.

Šola pripravlja tečaje za občane, najzahtevnejše pogostitve in prireditve v Mariboru, usklajuje izobraževalne akcije za gostinstvo osebje ter prenaša novitete zasebnikom in gostinstvo-turistični dejavnosti.

MLADINSKI LIST MLADI

ROD je prejel Žagarjevo priznanje za dolgoletno kakovost v dvojezični šoli na Koroškem, za spodbujanje učiteljev k izvirnim metodam jezikovnega pouka in za razširjanje slovenskega jezika med mladimi na Koroškem.

List izhaja na avstrijskem Koroškem že od leta 1952 in ima pomembno vlogo pri ohranjanju slovenskega jezika in kulturne identitete Slovencev na tem ozemlju; je plod nesebičnega entuziazma, zavzetosti, zavesti in delavnosti skupnice slovenskih učiteljev, ki pri ustvarjanju lista upoštevajo izkušnje neposredne in posebne šolske prakse.

List je oblikovno in vsebinsko zelo kakovosten. Čeprav v njem pogosto sodelujejo tudi avtorji iz

matične Slovenije, je glavnina prispevkov delo koroških avtorjev in učiteljev, ki delujejo v uredniškem odboru lista. Prav ti prispevki dajejo vsebini lista poleg splošne širine tudi tisti avtohtoni pečat koroške stvarnosti in duha, ki je koroškemu otroku najbližji, takoj prepoznaven, iz katerega ta otrok izhaja in s katerim se lahko identificira.

Ob pomanjkanju primernih slovenskih šolskih knjig in beril, pa tudi usposobljenih učiteljev, je imel ta list predvsem v prvih dveh desetletjih svojega izhajanja vlogo pomožnega oziroma dodatnega učbenika. Z aktualnostjo, raznolikostjo in z jezikovno kakovostjo še zdaj ohranja pomembno vlogo pri izhodiščni jezikovni socializaciji slovenskega otroka na Koroškem.

in Srednja šola za pedagoško in kulturno usmeritev iz Maribora; prva z Zdravljico, ki jo je zapel njen pevski zbor, druga pa z zelo dobro izvedbo recitala Zbežite sence.

Odbor za podeljevanje Žagarjevih nagrad in priznanj je letos prejel 36 predlogov, zato izmed predlaganih ni bilo lahko izbrati sedem posameznikov za nagrade in trih institucij za priznanja. Objavljamo povzetke iz utemeljitev.

JOŽA FERJANČIČ, pedagoška svetovalka v novogoriški organizacijski enoti Zavoda SRS za šolstvo, je prejela Žagarjevo nagrado za uspešno delo pri razvoju predšolske vzgoje na Goriškem.

Poklicno pot je začela kot vzgojiteljica, kmalu pa so ji zaupali mentorstvo mladih vzgojite-

ljic in strokovno spopolnjevanje vzgojiteljic v zamejstvu. Po končanem študiju na pedagoški akademiji se je zaposlila kot logopedinja in je v novogoriški občini oralna ledino na tem področju.

Po opravljeni diplomu na Filozofski fakulteti uspešno deluje na področju predšolske vzgoje. Prodorno utira pot s sodobnim prij-

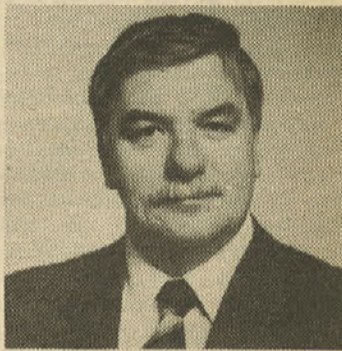
mom, usmerjenim k interesom otrok in njihovem razvoju.

Veliko je storila za strokovno spopolnjevanje vzgojiteljic. Pomemben je tudi njen delovni prispevek pri oblikovanju ustreznega pedagoškega in družbenega statusa bolnišnice za predšolsko in invalidno mladino v Stari Gori.

aktualno

Joža Ferjančič

Stane Florjančič

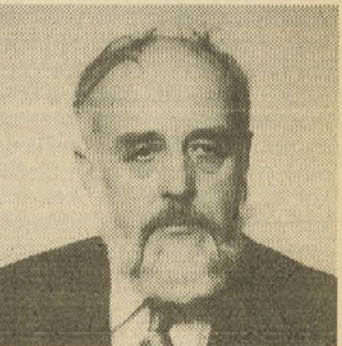
Berta Golob

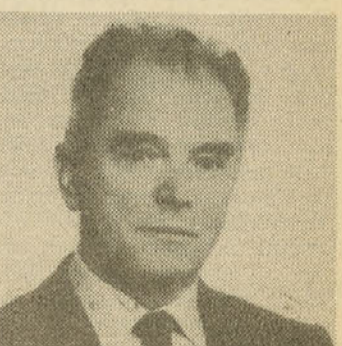
Karel Kordeš

Jože Prelog

France Režun

dr. Franc Strmčnik

STANE FLORJANČIČ, specialni pedagog tiflopedagog in ravnatelj Zavoda za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, je prejel Žagarjevo nagrado za pionirsko delo na področju tiflopedagogike, saj je eden izmed redkih vrhunskih strokovnjakov s svojega področja pri nas.

Ves čas se je strokovno spopol-

njeval in se med drugim na Danskem specializiral za učitelja orientacije in mobilnosti slepih. Pri nas je prvi poučeval uporabo dolge bele palice in vpeljal pouk branja z optaconom, elektronsko napravo, ki omogoča slepim branje navadno tiskanega besedila. Je soustvarjalec mobilne službe za slepo in slabovidno mladino

na Slovenskem, v sklopu katere je obiskoval številne družine po Sloveniji in staršem svetoval pri vzgoji slepih otrok. Kot ravnatelj zavoda za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani je dosegel, da so v celoti obnovili internat, delno pa tudi šolsko poslopje ter posodabljali opremo in učne pripomočke.

BERTA GOLOB, pedagoška svetovalka v kranjski organizacijski enoti Zavoda SRS za šolstvo, je prejela nagrado za svoje pedagoško, didaktično in strokovno delo pri pouku slovenskega jezika, za mentorsko in svetovalno delo med učitelji ter za bogato publicistično delo, namenjeno učiteljem in učencem.

Jezik je temeljna prvina in

ogledalo naroda, zato je tisti, ki jezik goji, ga bogati in prenaša drugim, ljudski učitelj; in prav to je profesorica slovenskega jezika Berta Golob. Slovenski jezik ji ni le predmet strokovne obravnave, ampak sredstvo, s katerim je vzgajala in učila mladi rod, strokovno in didaktično bogatila učiteljske kolege, in tudi sredstvo, s katerim je znala zapisati boga-

stvo in pripovedno moč slovenske besede.

Učiteljsko pot je začela na nižji gimnaziji v Preddvoru. Izziv za razširitev pedagoškega in strokovnega dela na drugo področje sta bili pionirska knjižnica in televizija. Zdaj je svetovalka za slovenski jezik, njene številne knjige pa so postale bogato učno gradivo za pouk slovenskega jezika.

KAREL KORDEŠ, ravnatelj Osnovne šole Karel Destovnik Kajuh v Šoštanju, je prejel Žagarjevo nagrado za vidne dosežke v delu osnovne šole, njenem razvoju in povezovanju z okoljem.

Na Višji pedagoški šoli v Ljubljani je diplomiral leta 1953, nato

pa uspešno učiteljeval na raznih osnovnih šolah in nižjih gimnazijah: od Starš prek Ruš do Šoštanja.

Od leta 1987 je zelo uspešen ravnatelj Osnovne šole Karel Destovnik Kajuh v Šoštanju. Vestno in preudarno vnaša različne novosti v življenje in delo osnovne šole. Skrbi za kakovostno peda-

goško rast učiteljev in za vključevanje učencev v interesne dejavnosti; dosežki tovrstnega dela se kažejo v raznih oblikah dela in življenja v šoli in zunaj nje.

Karel Kordeš že veliko let sodeluje pri Zvezi kulturnih organizacij Velenje in si zelo prizadeva za ohranitev zdravega okolja.

JOŽE PRELOG, ravnatelj Železniške srednje šole v Ljubljani, je prejel Žagarjevo nagrado za izredne uspehe, ki jih je dosegel pri vzgoji v domovih za učence.

Odlikujeta ga osebna zavzetost in velika delavnost. Dom učencev Ivana Cankarja, šola Zvonka

Runka, Dom železniških šol v Ljubljani in Zavod za strokovno izobraževanje pri Železniškem gospodarstvu v Ljubljani so bile pomembne postaje njegove uspešnosti. Bistveno je pripomogel tudi k rednemu spopolnjevanju vzgojiteljev, k študiju domače vzgoje, družbenim dogovorom o izgradnji in sanaciji do-

mov za učence in študente, k zaskojnim opredelitvam tega vzgojnega področja idr.

Največ prostega časa namenja kulturnemu področju. V Zvezi kulturnih organizacij je delal na raznih področjih, več kot desetletje pa je bil tudi predsednik UD Tine Rožanc.

FRANCE REŽUN, pomočnik ravnatelja Osnovne šole Jože Slak Silvo v Trebnjem, je prejel nagrado za vidne uspehe na pedagoškem in kulturnem področju v Trebnjem oziroma na Dolenjskem.

Veliko je pripomogel k peda-

goški ravni učiteljskega kolektiva in prenašal svoje bogate pedagoške izkušnje v aktivne učiteljev in ravnateljev. V stroki je bil temeljit; na didaktično-metodičnem področju je pripravljaval navodila in pripomočke za vzgojno-izobraževalno delo, vneto je skrbel

za razvoj knjižničarstva in pospeševal taborništvo ter šolo v naravi. Več let je oblikoval edicijo Naši kraji, čudovit posnetek zgodovine, folklorne in sodobnega življenja, kot pesnik in esejist pa je ustvarjal tudi na literarnem področju.

FRANC STRMČNIK, profesor pedagogike in filozofije, doktor pedagoških znanosti in redni profesor za didaktiko na Filozofski fakulteti Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, je prejel Žagarjevo nagrado za izjemne uspehe pri razvoju pedagoške znanosti v Sloveniji ter pri prenašanju dosežkov stroke v življenje in delo vzgojno-izobraževalnih organizacij.

Od leta 1957 je delal na Oddelku za pedagogiko Filozofske

fakultete v Ljubljani kot strokovnjak za razvoj didaktične teorije in prakse. Poseben poudarek daje diferenciaciji in individualizaciji pouka in si prizadeva za učenčev pedagoško in socialno enakopravnost. Veliko znanstvenih pozornosti je namenil vzgojno-izobraževalni vlogi naše osnovne šole. Pri tem so mu izhodišče samoupravna načela v odnosu do učenja in dela, do vzgoje in izobraževanja, do humanizacije znanja in intelektualizacije vzgoje s poudarkom na de-

mokratizaciji in posodabljanju učnih postopkov.

Dr. Strmčnik je bistveno pripomogel k raziskovanju in spoznavanju narodne zgodovine pedagogike in strokovnih učiteljskih združenj ter k usposabljanju in strokovnemu spopolnjevanju učiteljev, pedagogov, magistrrov, doktorjev pedagoških znanosti v Sloveniji. S svojim strokovnim in znanstvenim delom je prodril v strokovno javnost tudi zunaj Slovenije.

doma
drugje

KONGRES NEMŠKEGA JEZIKA V MANNHEIMU

Sodobni nemški jezik – težnje in perspektive

Inštitut za nemški jezik v Mannheimu (IDS), ki je za vsakega germanista jezikoslovca pojem znanstvene ustanove, slavi letos 25-letnico svojega obstoja in delovanja. V tem času je IDS izdal številne monografije, slovnice, slovarje (npr. tudi pri nas znani Duden-slovarji), jezikoslovne znanstvene raziskave, predvsem pa je na široko odprl vrata germanistom iz vsega sveta ter jim ponudil svoje mentorstvo. Dosežek takega sodelovanja so med drugim tudi številne kontrastivne slovnice, tako npr. nemško-francoska, nemško-poljska, nemško-češka, nemško-srbohrvaška, nemško-angleška itn. Poleg tega pa IDS vsako leto organizira kongres nemškega jezika. Letos je kongres potekal od 21. do 23. februarja pod naslovom Sodobni nemški jezik – težnje in perspektive. Spričo jubileja je bil letošnji kongres prava manifestacija germanistične lingvistike, to potrjuje tudi navdave visoka udeležba; v Mannheim je pripotovalo več kot 700 germanistov z vseh koncev sveta, tu so se zbrali najvidnejši zastopniki germanistične jezikoslovne znanosti iz ZRN, NDR, Švice in Avstrije.

Kongres se je začel s slavnostno podelitvijo Moserjeve nagrade, ki jo IDS podeljuje mladim znanstvenikom. Sledil je pozdravni govor predsednika Inštituta za nemški jezik, prof. dr. Siegfrieda Grosseja, ki je med drugim na kratko orisal 25-letno zgodovino te tako pomembne ustanove. In že so se zvrstili prvi referati. Predstavljeno problematiko lahko razdelimo na štiri obsežna področja: semantiko, jezik medijev, predvsem televizije, standardno nemščino in narčja v nemško govorečih deželah, in na razvoj ter reformo nemškega pravopisa.

Da je zanimanje za semantične probleme v sodobnem nemškem jeziku, in sicer iz pragmatičnih zornih kotov, v zadnjih letih močno naraslo, pričra razmeroma veliko referentov, ki so se odločili za to tematiko. Tako npr. razčlenjuje prof. dr. Hans Jürgen Heringer (Augsburg) izjave različnih politikov, še zlasti glede na afero Bauschel in se ob tem sprašuje, kaj pravzaprav danes pomeni izraz »politična verodostojnost«; ali lahko sploh še govorimo o politični verodostojnosti? Jezik politikov in medijev je močno kritiziral tudi prof. dr. Uwe Pörksen (Freiburg). Njegov referat je bil nedvomno eden najbolj izzivalnih, saj je s konkretnimi zgledi zelo nazorno opozoril na navdve priljubljeno rabo semantično praznih besed, kot so »informacija«, »komunikacija«, »problem«, »seksualnost« ipd. Take lekseme je označil za »vsenamenske izraze«, ki v bistvu nič ne povedo, se pa hitro širijo na vsa področja našega življenja in nas – prav s pomočjo takega izražanja tudi v javnih občilih – poneumljajo. Z nekoliko drugačnimi, vendar tudi zelo občutljivimi problemi, se je v svojem referatu ukvarjal prof. dr. Georg Stötzel (Düsseldorf). Govoril je o razmeroma hitri spremembi pomenov nekaterih političnih pojmov, in sicer od konca druge svetovne vojne. To obdobje nemške zgodovine je označil za dobo »semantičnih bojev«; tako npr. poraza Nemčije v vojni ne poimenujejo vsi z izrazom »Niederlage« (poraz), temveč pogosto beremo in slišimo tudi izraze, kot so »Zusam-

menbruch« (zlom) in tudi »Befreiung« (osvoboditev) – vse to pa kaže na določena politična stališča. Politiki in njihovo izražanje je bilo sploh predmet mnogih razprav. V tesni povezavi s političnim življenjem pa je tudi jezikovno izražanje na televizijskih zaslonih. Referatov s to tematiko je bilo razmeroma veliko.

Prof. dr. Erich Straßner (Tübingen), znani raziskovalec medijev, je ostro kritiziral televizijo, še zlasti njene informativne oddaje (npr. poročila). Njegove raziskave so pokazale, da so tovrstne televizijske oddaje – in prav te gledalci spremljamo vsak dan – za gledalca in poslušalca prava katastrofa: natrpne so namreč z najrazličnejšimi informacijami, ki nelogično sledijo druga drugi, s premnogimi tujkami, ki jih nihče ne pojasni in jih tako večina sploh ne razume, in z raznimi kraticami, ki so uganka posebne vrste. Jezik obvestil, poročil ipd. bi se torej moral bolj približati pogovornemu jeziku; za to so odgovorni uredniki posameznih oddaj (Straßnerjeve raziskave so med drugim tudi pokazale, da celo uredniki ne razumejo zmeraj – sploh pa ne v odmerjenem kratkem času – besedil svojih sodelavcev). Tudi eden od najbolj pristojnih kritikov jezika medijev v ZRN, dr. Uwe Förster, je televizijo posadil na zatožno klop in zahteval odgovornost vodilnih. S tem je vrgel še nekaj razstreliva v že tako zelo vroče razpravljanje, tako da je sicer vehementni dr. Reinhard Appel (Bonn/ZDF) kot predstavnik drugega televizijskega programa le stežka branil svoje stanovske kolege. Ob vsem tem pa smo udeleženci kongresa imeli tudi priložnost uživati v retoriki nemških jezikoslovcov. In bilo je kaj slišati!

V veliko bolj umirjenem tonu so razpravljali o odnosu med narčji in standardnim jezikom. Zelo zanimivi so bili tudi referati jezikoslovcov in NDR, Švice in Avstrije. Tako je npr. avstrijski pisatelj in lingvist prof. dr. Alois Brandstetter (Celovec) opozoril na »izgubo kakovosti« pri pomembnih nekaterih izrazov. Prof. dr. Horst Sitta (Zürich) pa je ovrgel trditve nekaterih časopisov, češ da je jezikovno znanje zdajšnjih gimnazijev zoženo le na nekaj modnih izrazov, ki pa so povsod anglicizmi. Ta očitek ali zaskrbljenost pred množičnim vdorom anglicizmov v sodobni nemški jezik je bilo mogoče velikokrat slišati. Iz navdve zanimivega zornega kota ga je osvetlil angleški jezikoslovec, prof. dr. Lesli Seifert (Oxford). V svojem referatu je prikazal strah Nemcev pred tujimi vplivi.

Vprašanja o reformi nemškega pravopisa že dolgo časa razburjajo ljudi na celotnem nemško govorečem območju. Kako zelo različna so mnenja o potrebi pravopisne reforme, smo lahko ugotavljali tudi na tem kongresu. Zato ni čudno, če si je prof. dr. Wolfgang Mentrup (IDS/Mannheim) v svojem referatu zastavil vprašanje, ali gre ob vsem tem za knjigo o kulturi nasploh ali le za prispevek k jezikovni kulturi. Hudomušneži pa vsa ta prizadevanja za in proti poimenujejo kar z novim nemškim »Keiserjem« (pisano z diftongom – ei – namesto z -ai-, kot danes še pišemo); s takimi in podobnimi vprašanji pa se bo Inštitut za nemški jezik gotovo še dolgo ukvarjal.

JASNA MAKOVEC-ČERNE

Znanje: pot v prihodnost

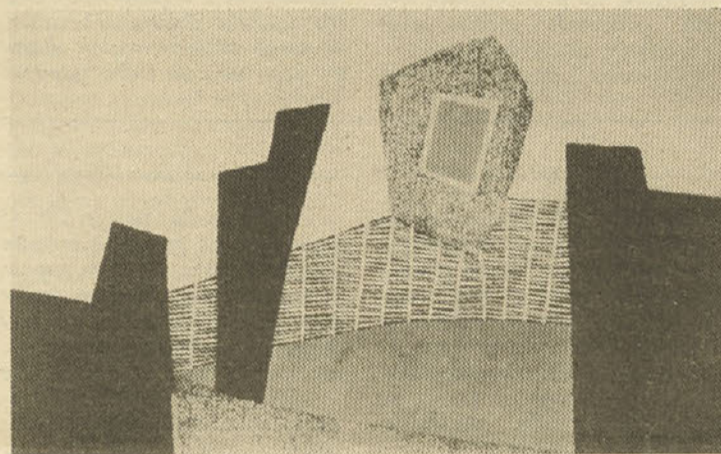
Didakta 1989

Letošnji gostitelj največjega svetovnega sejma šolske opreme in učne tehnologije – didakte je bil ponovno, tokrat že tretjič, Stuttgart. Predstavitev vseh dosežkov na tem področju je potekala pod geslom Znanje: pot v prihodnost, kar je simbolično opredeljevalo trden namen prihodnje združene Evrope, da vstopi v 90. leta in v bližajoče se 21. stoletje kot vodilna gospodarska sila v svetu – to pa bo dosegla le z ustreznim razvojem šolstva in znanosti.

Od leta 1985, ko je Stuttgart zadnjič gostil didakto, se je število razstavljalcev povečalo za okoli 25%, ustrežno temu pa se je povečal tudi razstavljalni prostor. Zato postaja sejem za priložnostnega obiskovalca že skoraj nepregleden, če pa ima na voljo le dva dneva, je »naloga« še toliko težja in zahteva radikalno zamejitev področja, ki ga želiš bolje spoznati. Tako smo se tudi obiskovalci sejma iz Slovenije letos razdelili po interesnih področjih – nekateri so namenili več časa ogledu opreme in pripomočkov za predšolsko vzgojo, drugi os-

novni ali srednji šoli, tretji spet visokim šolam ali dopisnemu izobraževanju; ene je zanimala aparaturna in programska oprema, namenjena šolam in univerzi, drugi pa so namenili več pozornosti učbenikom in drugim »klasičnim« učnim pripomočkom.

Opis tega ali onega področja bi zahteval precej več prostora, kot ga imamo na voljo, splošen vtis, ki si si ga dobil na sejm, pa je, da izdelovalci različno opremo v zadnjem času le spopolnjujejo in da ni bilo videti kakih pravih novosti, kot so bile pred leti video plošča, grafoskop s tekočim kristalom, povezan z računalnikom ipd. Očitno je, da je razvoj zadnjih let prinesel toliko novega, da zdaj zahteva »usmeritev«, razmislek o doseženem in ponovno uravnoteženje razmerja med učiteljem na eni in učno tehnologijo na drugi strani. Ob številni bolj ali manj zapleteni opremi se še zmeraj čuti pomen dobrega učbenika, ki prej ali slej ostaja temelj izobraževanja, saj spremlja dijaka povsod – doma in v šoli, pa tudi na

Lojze Spacal: Modro znamenje, 1987

Poglobljeno in razširjeno sodelovanje

Učitelji nemškega jezika delavskih univerz Slovenije obiskali Zvezo ljudskih visokih šol dežele Hessen v ZRN

Sedemnajst učiteljev nemškega jezika delavskih univerz Slovenije je na povabilo Zveze ljudskih visokih šol iz Hessna v ZRN letošnjega januarja (od 22. do 29.) obiskalo dvoje nemških mest – Kassel in Frankfurt.

Tovrstni obisk spada med tiste, ki potekajo po sporazumu o kulturnem in znanstvenem sodelovanju med Zvezno republiko Nemčijo in Jugoslavijo, ki še posebno podpira sodelovanje med Zvezo ljudskih visokih šol v ZRN in Zvezo delavskih univerz Slovenije. Doslej je bilo že nekaj obiskov delegacij teh dveh dežel, sodelovanje med Zvezo delavskih univerz Slovenije in Zvezo ljudskih visokih šol pa se je že lani poglobilo in razširilo na organizacijo in izpeljavo seminarjev, obiskov, dogovorov in hospitacij.

Med štiridnevni bivanjem v Kasslu smo med drugim obiskali Ljudsko visoko šolo mesta Kassel in Ljudsko visoko šolo okrožja Kassel, Europa Kolleg in Združeno visokih šol Kassel. Namestili so nas pri nemških družinah, pri katerih prebivajo sicer študentje Europa-Kollega iz različnih držav.

Ljudska visoka šola Kassel je ob našem obisku pripravila tiškovni sestanek. Pozdravil nas je direktor Lothar Arabin in poudaril, da bo prvi obisk take vrste še okrepil vezi in poglobil sodelovanje med Ljudsko visoko šolo in delavskimi univerzami Slovenije, ki delajo po podobnem sistemu. Dobrodošlico nam je zaželel tudi direktor Zveze ljudskih visokih šol Volker Otto, in omenil nadaljnje razvijanje certifikatskega sistema, h kateremu je Jugoslavija pristopila pred nedavnim. Župan mesta Kassel Hans Eichel nam je pripravil sprejem v Rotovžu in nas počastil s slovesnim kosilom.

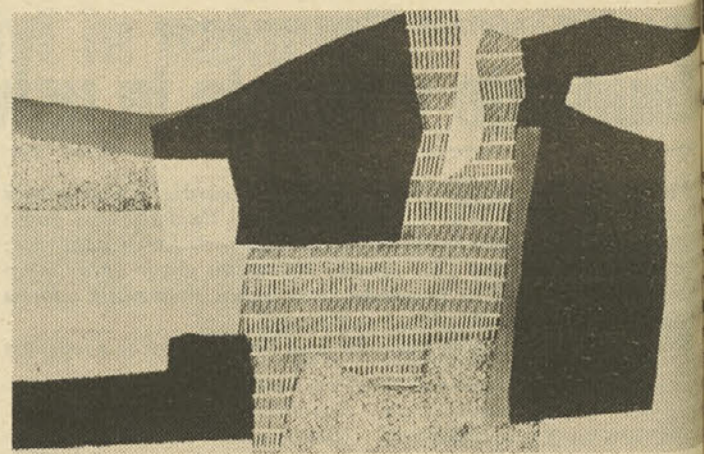
Naslednji dan smo se pogovarjali s prof. dr. Gerdnom Neuner-

jem (naši germanisti ga poznajo po tipologiji vaj in kot idejnega vodjo projekta Deutsch Aktiv in Deutsch Konkret) na oddelku za tuje jezike na Združenju visokih šol Kassla. Predstavil nam je gradivo za učenje nemškega jezika in nas seznanil z nekaterimi novimi projekti (dopisno izobraževanje).

Ustanova Europa-Kolleg Kassel, ki smo si jo ogledali tretji dan našega bivanja v Kasslu, je bila zasnovana leta 1967. Od tedaj pa do danes je sprejela več kot 20 tisoč učencev iz približno osemdesetih dežel. To je šola za učenje nemškega jezika za tujce, ki ponuja različne programe tako po dolžini trajanja kot po vsebini.

Študenti Europa-Kollega stanejo pri nemških družinah in imajo tako izredne možnosti za hitro napredovanje v nemški konverzaciji. Udeležili smo se ure nemškega jezika in se z učiteljem pogovorili o načinu bivanja pri pouku. Zadnji dan našega bivanja v Kasslu smo bili gostje okrajne ljudske visoke šole; tam so nam predstavili tečaj za priseljence iz vzhodnih dežel, ki so po rodu Nemci. Njim so namenjeni 1500-urni tečaji nemščine, ki jih obiskujejo deset mesecev. Omenili so tudi »azilante« – te učijo nemščino po (brezplačnem) skrajšanem 150-urnem programu. Žanje velja poseben zakon, ki jim onemogoča, da se za pet let preselijo iz okrožja bivanja. Med njimi je v ZRN okoli 20 tisoč Jugoslovanov. V času, ki ni bil namenjen sprejemom in pogovorom, smo si ogledali nekaj znamenitosti prijaznega Kassla, mesta z 200.000 prebivalci. Imenujejo ga »judi« hugenotsko mesto, ker je nekaj dajalo zatočišče hugenotom.

V Kasslu se začneja nemška Cesta pravljic (Märchen Strasse), ki vodi po Nemčiji vse do Bremna. V tem kraju sta ži-

Lojze Spacal: Stari mlín, 1987

izletu, če je potrebno. Učbeniki, ki jih uporabljajo v razvitih državah, so že na pogled privlačnejši od večine naših, ki jih omejujejo naše gospodarske razmere, če pa si jih nadrobneje ogledaš, opaziš, da snovno niso tako natrpni niti faktografsko prenasičeni. Kot da bi npr. Nemci svojih otrok ne želeli že takoj na začetku odvrniti od šole, jim zagreniti pouk materinščine ali matematike ipd., s čimer se srečujemo pri nas, v Sloveniji. Učbeniki za književnost v srednji šoli – gimnaziji npr. ne kažejo potrebe, da bi nemški dijaki spoznali res vse veličine svetovne književnosti, čeprav je na drugi strani morda res, da tudi nemški učitelji fotokopirajo kak ep, denimo o Gilgamešu, in tako mašijo luknje v učbeniku. Tudi učbeniki za jezik se ne dušijo v družbenosti ali zvrstnosti, temveč se povečini ukvarjajo z jezikom samim in njegovim ustrojem, družbenost, politika in posamezne zvrsti pa že pridejo same po sebi, seveda če otroci spoštujejo in negujejo svoj materni jezik. Očitno je torej, da marsikje v šolah stvari ne zapletajo, marveč skušajo biti kar se da jasni in usmerjeni k natančno določenemu cilju, ki pa ni postavljen do določene ocenjevalne konference, temveč ga morajo doseči do konca obdobja, name-

njenega šolanju otrok. Znanost tega cilja pa je kvaliteta, ne kvantiteta.

Da je to res, so se naši učitelji in drugi, ki so tako ali drugače povezani s šolo, prepričali ob obisku šol – osnovne, gimnazije in strokovne šole – ki ga je organizirala naša potovalna agencija V. Zanimivo je, da npr. na šoli, kjer kršna je gimnazija, računalniški pouk uporabljajo kaj dosti, razen pri pouku informatike, računalništva ali kakor koli se že premet imenuje. Programski razmeroma skromna, pogosto niti ne povezana s temami v njih načrtih. Podobno se godi v fonolaboratoriju, ki ga ukirajo in se vračajo k živemu govoru, čeprav morda ne tako brezhibno, »starega dobrega učitelja«. Očitno je torej vračanje k dobremu učitelju in njegovi posredni komunikaciji z učenci uporabi vizualnih in drugih sredstev, predvsem pa k ravnanju na vestno delo in poslušnost, ki sta zagotovilo za uspešnost v šoli in kasneje v življenju.

Seveda pa s povedanim niso hoteli reči, da pri nas za slabo znanje učencev niso vsega krivi slabi učni načrti in slabi učbeniki, slab zavod za slabo, k čemu mite in predsednik vlade.

TINE LOGAR

se srečali z učitelji tečajev srbohrvaškega jezika na ljudskih visokih šolah v Hessnu. Na štiri najstih visokih ljudskih šolah (trintridesetih) imajo v svojem programu tečaje srbohrvaščine.

V Falkensteinu so potekali tudi dogovori za izpeljavo letnega poletnega seminarja. Slovenska Zveza delavskih univerz je lani pripravila seminar za izobraževalce (poklicne in ljubiteljske umetnike) iz Hessna in naše umetnike.

Enotedenskega seminarja Ptujtu so se udeležili umetnostni, ki honorarno sodelujejo z ljudskimi visokimi šolami v Hassnu. K raznolikosti seminarja je pripomoglo sodelovanje naših priznanih umetnikov Stojana Kerblerja, Viktorja Gojkoviča, Bora Turela, Martine Bojana Golije ter drugih. Skupno delo naših in nemških umetnikov je porodilo zamise naj bi Zveza delavskih univerz Slovenije pripravila seminar tu letos. Odločili so se za 14-dnevno tečaj k iparjenja z vinicitom. Tebo junija letos v Vinici pri Ormožu. Seminarja se lahko poleg tujih umetnikov (Dagmar Hirsch Post, predsednica svobodnih umetnikov Hessna in Jochana Benthin iz Frankfurta) udeležijo naši poklicni in ljubiteljski parji. Sodelovanje na seminarju je že obljubil naš priznani Viktor Gajkovič.

Deželo Hessen smo zapustili polni vtisov, prijetnih doživetij in novih spoznanj. Družine, pri katerih smo stanovali, nam bodo ostale v prijetnem spominu morda jih bomo kdaj v prihodnosti lahko gostili tudi pri nas. V tednu dni bivanja v Nemčiji smo se pogovarjali v živem jeziku in tako spopolnjevali svoje znanje nemške konverzacije Lepo in poučno obenem.

ANA-MARIJA PUŠNIK

pobude odmevi

Kako in kam po stavki srednješolskih profesorjev

Alli: Psi lajajo, karavana gre dalje

Od Skupščine SR Slovenije smo vsi ogromno pričakovali, vendar so se na zasedanju, letošnjega 29. in 30. marca, pokazale vse značilnosti našega ne-reševanja perečih in žgočih problemov, ki jih lahko povzamemo s spoznanjem: po neskončnih razpravah in množici stališč se ničesar ne napravi. Skuščina ni rešila (pa tudi zavrnila ni) niti ene zahteve profesorjev; vse skupaj je odložila na prihodnje zasedanje, šolstvo pa naj med tem mirno razpada naprej.

Gre za povsem običajen postopek: vsi se strinjamo, nihče ne izstopi ali spodbije tvojih zahtev, pa tudi uresniči jih ne. Vse se lepo odloži, prelaga z enega orgazana na drugega, sproži se vrtenje v začaranem krogu.

Vmes je še vrsta mistifikacij, dezinformacij, polresnic, zamolknevanja, lažnih dilem...

Na primer:

- Kdo je zahteval odgovornost, ker se je sprejel zvezni proračun v takem obsegu, da je varčevanje mogoče le pri kulturi, šolstvu, zdravstvu?
- Kdo je povedal, da se kljub večji obremenjenosti gospodarstva vedno bolj zmanjšuje delež družbenega proizvoda, ki ga ta družba namenja šolstvu, kulturi, zdravstvu, znanosti?
- Kdo je povedal, da šolstvo in druge družbene dejavnosti zaradi intervencijskega zakona nimajo na voljo denarja, ki ga oddeležujejo za to dejavnost?
- Kdo je vprašal, kako je mogoče, da v našem preobremenje-

nem gospodarstvu osebni dohodki naraščajo hitreje kot v družbenih dejavnostih in tudi v šolstvu?

- Kdo se je spomnil, kam so pretekla leta odhajali presežki denarja, ki so se zbirali s prispevnimi stopnjami za šolstvo?
- Kdo bo ugriznil v kisllo jabolko in začel varčevati tam, kjer je to res smiselno (npr. racionalizacija šolske mreže)? Stara praksa se lepo nadaljuje:
- Osnutek Zakona o usmerjenem izobraževanju je zelo megljen glede profesorjevih obveznosti.
- Osnutek zakona o pedagoški službi je še bolj represiven in je odsev starega nezaupanja do učitelja.
- S splošno gimnazijsko usmeritvijo rešujemo šole v manjših krajih, v katerih ni ne učiteljev ne učencev.
- Vpeljujemo mature, pa jih ne mislimo plačevati.
- Ob vpisu trpamo v razrede vedno več učencev.
- Niti ena obremenitev učiteljev ni odpravljena.

Opazovalec se ne more znebiti vtisa, da za vsem tem tiči misel: se bodo že naveličali, sicer pa mi kmalu poteče mandat. Pol leta pred volitvami pa tako nihče ne počne drugega, kot da rešuje kadrovska vprašanja in ugiba, kdo bo zasedel ta ali oni fotelji.

In kaj napravi profesor, ki vendarle še verjame v svoj poklic in ki hoče opravljati svoje poslanstvo v skladu s poklicno

etiko?

Ker dogovarjanje in moledovanje ni mogoče, bo moral zaostriiti svoj boj in poseči na tiste točke, da se bo razkrilo, kako šolski sistem ne deluje.

Ne gre le za stavke, zborovanja, resolucije, peticije, zahteve... Najprej je treba opustiti tista dela, ki zdaj splon niso plačana in vrednotena niti po merilih Izobraževalne skupnosti Slovenije. Med drugim so to:

- popravni izpiti
- pedagoške in redovalne konference
- razredniški posli, s pisanjem spričeval
- pisanje vseh mogočih statistik, poročil...

Od poslovnih organov je treba zahtevati, da prenehajo plačevati različne prispevke in dajatve, in če ni denarja, ne bi smeli plačevati nekaterih storitev, npr. ogrevanja, elektrike, vode, telefona... Verjetno bi potem oblast blokirala račune šol, prekinili bi dobavo elektrike, ogrevanja... Šole pa ne bi smele imeti pouka. S tem bi se razkrilo, da šolstvo pač ne deluje, kajti dozdajšnje pojasnjevanje in dokazovanje pač nikogar ne gane. Žal je pri nas tako, da nikogar ne zanima vsebina, pač pa zgolj zunanja forma. Ali z drugimi besedami: to družbo ne zanima kaj dosti, ali učenci kaj znajo, ko dobijo spričevalo. Pomembno je kvečjemu to, da se spričevala delijo. Kdor hoče doseči, da bi ta spričevala tudi za-

gotavljala usposobljenost, jih pač ne bi smel deliti. Upreti se mora logiki, da ni pomembno, kakšen je pouk, pomembno je le, da poteka nekaj pouku podobnega. To pa seveda za nobene profesorja ni sprejemljivo.

V zvezi s tem je tudi vprašanje, ali se takšni ukrepi, ki prizadenejo tudi učence, ujemajo s poklicno etiko profesorja, ki mu je učenec vendarle osrednja vrednota njegovega dela. Gotovo je, da zdajšnje razmere v šolstvu povzročajo več škode kot koristi predvsem učencem (učitelj lahko navsezadnje tudi zamenja službo, in to so mnogi sposobni profesorji tudi že storili), učenec pa nima veliko možnosti za izbiro, razen da gre v šolo na tuje - in tudi to nekateri že počnejo. Torej je prav zaradi tega učenca treba neizprosno izbojevati drugačne razmere v šolstvu. Če je pri tem učenec oškodovan, je odgovoren za to tisti, ki je takšne razmere v šolstvu povzročil, ne pa tisti, ki hoče zagotoviti normalen vzgojno-izobraževalni proces.

Seveda pa se lahko vsak učitelj, vsaka osnovna organizacija sindikata, vsaka šola sama odloči, ali bo sodelovala pri teh prizadevanjih ali ne. Je pa vendarle smešno poslušati lamentacije o pomanjkanju, denarja iz ust tistih ravnateljev, ki so dosegli, da so njihove šole pridne, disciplinirane in se ne udeležijo skupnih akcij za normalizacijo razmer v šolstvu.

ZOLTAN JAN

Predlog za ustanovitev SVOBODNEGA SINDIKATA DELAVCEV OSNOVNIH ŠOL SLOVENIJE

»Na vse pretege« bi dejal Črt Škodlar, pozdravljam in podpiram izjavo sindikalne konference delavcev osnovnih šol (Prosvetni delavec, št. 4 in Delavska enotnost, št. 7).

Polemizirati želim s stavkom: »Smotno je, da področje osnovnega šolstva čim bolj ureja šolska zakonodaja, in ne nedodelan sistem samoupravnega sporazumevanja, kjer se ob prevladi različnih drugih interesov sredstva porazdeljujejo v škodo otrok in učitelja osnovne šole.«

Stavek je čisto popoln in je skratka resničen, vendar...

Šolska zakonodaja se na tem področju ni spremenila že dolgo časa, zakaj ne, ne vem.

To stanje pa je treba preduragati. Nujno je DODELATI sistem samoupravnega sporazumevanja in nato kreniti naprej.

Sprejemanje šolske zakonodaje - vsaj glede učiteljeve pedagoške obveznosti - od zgoraj navzdol - v nasprotno smer. Samoupravno se učitelji dogovorimo za osnovna razmerja učiteljevega dela, te sklepe pošljemo Komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo v obravnavo; dopolni naj jih, izdela šolsko zakonodajo in jo ponudi v sprejem Skupščini SR Slovenije.

Sredstva naj se potem ne bi porazdeljevala v škodo otrok in učitelja osnovne šole.

Res pa je, da je bilo takih izjav že veliko in da prepočasni premikajo zadeve na tem področju. Zato bi se bilo treba stvari lotiti radikalneje, slovenski učitelji bi morali vsaj del svoje usode vzeti v svoje roke.

UTEMELJITEV: Delavcem osnovnih šol Slovenije zagotavlja Ustava SRS svobodno menjavo dela na osnovi delovnega programa. Merila, po katerih se nam dodeljuje denar za naše delo, so zastarela. HOČEMO NOVA, da bi imela resničnejši vpliv na višino teh sredstev.

Metoda: Samoupravno dogovarjanje

IZHODIŠČE PROGRAMA:

- poudarjena vloga pokončnega, neobremenjenega učitelja, ki bo vzgajal aktivnega, svobodnega učenca (ne pa učitelj, ki štrajka);
- izdelava skupnih meril za učiteljevo delovno obveznost in družbena potrditev teh meril;
- težnja k enotnejšemu vrednotenju učiteljevega dela v Sloveniji (glej listo zavoda za statistiko!);
- ustreznejše vrednotenje dela delavcev z visoko izobrazbo v osnovnih šolah.

SESTAVA IN DELOVANJE: Organ SVOBODNEGA SIN-

DIKATA DELAVCEV OSNOVNIH ŠOL SLOVENIJE - skrajšano DOŠ, naj bi bil ODBOR.

Odbor DOŠ naj bi sestavljali voljeni člani (učitelji oz. delavci) obstoječih osnovnih organizacij sindikata osnovnih šol (po 1 iz vsake območne enote Zavoda za šolstvo SRS - skupaj 8).

Strokovna stališča naj bi prispevali predstavniki Komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo (1), Zavoda za šolstvo (1), Izobraževalne skupnosti Slovenije (1) in Pedagoškega inštituta (1).

Po frontni plati naj bi odbor dopolnjeval po 1 predstavnik ZSMS, SZDL, ZS, ZKS, SDZ, SDZS in SKZ.

V odboru, ki naj bi skupaj torej štel 19 članov, pa naj bi vsi imeli pravico glasovanja.

Odbor naj ne bi imel predsednika, da bi bili člani popolnoma enakopravni. Vse sklepe bi se sprejemalo s tajnim glasovanjem.

V primeru parne udeležbe članov na seji naj bi glasovi učiteljev veljali dvojno.

Odbor naj bi se po potrebi sestajal v pogojih komisije za samoupravno sporazumevanje osnovnih šol, za katere delovanja premo vemo. Seje odbora naj bi bile izključno zunaj delovnega časa, v začetku nekoliko pogostejše, ko pa bi dosegli soglasje v bistvenih vprašanjih, pa bi jih lahko bilo manj. Stroški odbora naj bi bili kar najmanjši.

Od tu naprej pa je treba slediti rezultatom, ki bi jih odbor sprejel. Na podlagi dela Jurmanove skupine, meril MIS-a Ljubljana in vseh najboljših dosežkov osnovnih šol Slovenije na tem področju bi bilo treba izdelati osnovni predlog učiteljeve pedagoške obveznosti; tega bi poslali Komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo v presojo in nadaljnje ravnanje. Ta naj bi v soglasju z ODBOROM pripravil predlog zakona za slovensko skupščino.

ODBOR BI DELOVAL V OKVIRU SZDL in vseh družbeno pravnih norm SRS in SFRJ! K morebitnim sklepom odbora zunaj šolske zakonodaje naj bi osnovne šole svobodno pristopale - na podlagi 51% večine glasov delavcev, izraženih na referendumu.

V nadaljevanju naj navedem še dva stavka Vlada Klemenciča, ki sta bila objavljena v DELU 7. 3. 1989:

»Samoupravni tržni socializem zahteva specifičen trg delovne sile, kajti delavec je samoupravljalec in ponudnik delovne sile hkrati. Trg delovne sile ne pomeni ukinitve samoupravljanja, pač pa le dogovorne ekonomije, tako da postajajo osebni dohodki predmet tržnega in ne samoupravnega pogajanja.«

V teh ugotovitvah vidim velik prostor delovanja SVOBODNEGA SINDIKATA DELAVCEV OSNOVNIH ŠOL SLOVENIJE.

Predlog je podan tudi na podlagi osnutka za razpravo o prenovi ZKS. Sicer pa ves cirkus okrog ustanovitve tega sindikata morda sploh ni potreben, če bi delovala KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO SPORAZUMEVANJE OSNOVNIH ŠOL (morda tudi v smeri tega predloga?).

TODA KDO IN KAKO NAJ JO ZDRAMIM?!

JOŽE ŠMID

Založništvo učbenikov

Med potrebami in resničnostjo

Učbeniki so bili že od nekdaj nepogrešljivi na šolah vseh stopenj. Pouk brez njih je improvizacija, zapravljanje časa za narekovanje nerecenziranih učnih vsebin, najpomembnejše pa je, da si učenec ne more sistematično pridobivati znanja ob jezikovno neoporečnih in vsebinsko natančnih besedilih.

Izdajanje učbenikov povzroča pri nas izredno veliko težav. Stroški založništva so se povzpeli do nerazumnih višin. Poslovno tveganje postaja za založbe vse večje. To se kaže tudi v založniški politiki: založbe črtajo iz svojih programov vse učbenike z nizkimi nakladami, obenem pa upada kupna moč prebivalstva. Nakup učbenikov postaja vse večje breme za družinske proračune. S tem se tveganje založb še povečuje vse več učencev pa ostaja brez učbenikov.

Ob hudih družbenogospodarskih razmerah je založništvo vpeto med nujne potrebe in gospodarske razmere. Založba se mora ravnati po načelu ekonomskega računa, področje vzgoje in izobraževanja pa je treba oskrbeti z dobrim učnim gradivom. Žal smo pri nas delež od tega, da bi družba zagotovila učencem brezplačne učbenike - tako kot je to urejeno v nekaterih državah. Pri nas je takšna oskrba utopija. Spoprijeti se moramo torej s problemi v naših družbenih razmerah. In prav o tem razmišljam, o tem želim povedati nekaj kritičnih misli in predlogov:

- Vsi učenci morajo biti enakopravni glede oskrbe in tudi cene učbenikov za vse predmete.
- Poenotiti moramo cene vseh učbenikov, ne glede na stopnjo šol, učne predmete in naklade posameznih izdaj.
- Nujno racionalizirati vse prvine založništva.
- Družbena skupnost bi morala po republiških organih za vzgojo in izobraževanje (ne po posameznih pisih!) sistemsko organizirati in zagotoviti denar za podporo založnikom učbenikov.
- Usmerjeno izobraževanje nam je prineslo hudo razdrobljenost, veliko učnih predmetov in številne specializirane smeri izobraževanja; šole potrebujejo več učbenikov za posamezne predmete v posameznih smereh je razmerna malo udeležencev, to pa zahteva številne nizke naklade. Zato založbe izpuščajo iz svojih programov učbenike z nizkimi nakladami - in takšnih sploh ni na voljo; če pa jih že založijo, so knjige izredno drage. Učenci prav gotovo niso krivi, da je

tako. Nasprotno: tisti v smereh, kjer je malo učencev, so pri oskrbi z učbeniki v neenakopravnem položaju z učenci bolj množičnih šol. In še to: naše založbe izdajajo učbenike posamično, ugotavljajo stroške in določajo ceno za posamezno izdajo, namesto da bi založništvo učbenikov potekalo celostno. Prav zato predlagam tole rešitev:

Problematiko izdajanja vseh učbenikov za vse stopnje šol, za vse predmete in vse naklade bi morala za celotno SR Slovenijo organizirati in usmerjati en sam pristojni zavod, npr. Zavod SRS za šolstvo. Ta ima pregled nad potrebami po učbenikih. Za vsako šolsko leto bi moral že eno leto pred tem izdelati celoten program založništva učbenikov za prihodnje leto za vse šole. Za vse predmete z določenim številom izdaj. Temu programu naj bi sledili izračuni poenotenih cen za posamezno stran učbenika z izračuni povprečnih stroškov ob upoštevanju realnih tarif vseh honorarjev, tiskarskih stroškov in stroškov založb. Pooblaščen zavod naj bi skrbel za razpise učbenikov, pripravo besedil, s sodelovanjem avtorjev, ter za sklepanje pogodb tako z avtorji kot tudi s posameznimi založbami. Čeprav prehajamo na prvo podjetništvo, bi se morale založbe vendarle prilagajati poenotenju cen za učbenike, saj se tako rešuje širši družbeni problem, založbi pa ostaja še zmeraj dovolj prostora in možnosti za uspešno poslovanje pri bistveno manjšem poslovnem tveganju.

Omenil sem poenotenje cen učbenikov. Tega ni težko izpejati, če izračunamo prav vse stroške založništva za vse učbe-

nike in za števila vseh naklad po celostnem programu. Maso vseh založniških stroškov (honorarji, tisk, vezava, distribucija idr.) za vse učbenike delimo s številom strani vseh načrtovanih učbenikov. Dobimo enoto, tj. stroške za eno stran učbenika, ta pa nam omogoča izračun stroškov za posamezen učbenik: vrednost enote krat število strani učbenika. Tako se interno subvencionira učbenike z nizkimi nakladami na račun izdaj z visokimi nakladami. Dobimo pa zaželeni rezultat: vsi učenci bodo imeli učbenike za vse predmete po približno enakih cenah.

Izdajanje učbenikov je treba rešiti sistemsko kot dejavnost posebnega družbenega pomena. Pri tem mislim predvsem za založbe, ki ne morejo in ne smejo ravnati tako kot doslej. Njihov poslovni interes se s poenotenimi cenami prav tako zagotavlja ne le s priznanim založniškim maržo, temveč tudi z zagotavljanjem zanesljive prodaje vseh učbenikov brez razlik.

Nujno pa je pomisliti tudi na vse možnosti za racionalizacijo založništva učbenikov. Kaj se dogaja dandanes? Zaradi visokih obresti na obratna sredstva ali zaradi revalorizacije zalog založbe skoraj brez izjeme izdajajo učbenike samo za eno leto. Razumem založnike, saj nimajo drugačnega izhoda, zadevo pa presojam glede na resnične stroške, ki nastanejo zaradi vsakoletnega tiskanja in drugih opravil založb. Vzemimo, da bi se sistemsko odločili, da izide vsak učbenik za potrebe treh let. Pri tem je enkratni avtorski honorar, enkratna recenzija, tehnična redakcija, enkratni tisk, vezava in vsa druga rečija - vsi ti stroški pa znašajo x. V globalu pa so zagotovljeni učbeniki za tri leta po poenotenih cenah. Založbi je treba v tem primeru le pomagati, da z družbeno subvencijo pravna revalorizacijske stroške ali obresti na obratna sredstva, pa tudi dovoliti, da revalorizira cene učbenikov vsako leto. V tem vidim milijardne prihranke. Pomislimo samo, koliko nepotrebnega dela, dvojnih ali trojnih stroškov odpade, če za-

ložbe ne bi več tiskale učbenikov vsako leto. Nakazujem torej tudi rešitev za pomoč založbam, ki ne morejo odigrati svoje posebne vloge v zdajšnjih gospodarskih razmerah.

Zavedam se, da je problematika založništva učbenikov bolj zapletena, kot sem nakazal. Kljub temu pa je nujno, da se vsi organi, pristojni za vzgojo in izobraževanje, zavzamejo, da preidemo na drugačen učinkovitejši, racionalnejši in zadovoljivejši sistem izdajanja učbenikov za vse naše šolske potrebe. Nujno bo, da se v proračunih Izobraževalne skupnosti Slovenije predvidi denar ali za neposredno subvencioniranje posameznih učbenikov (pri poenotenih cenah to odpade!) ali za pomoč založnikom pri poravnavi stroškov revalorizacij zalog. Masa sredstev za te namene bo morda znašala le kaka dva odstotka od vseh sredstev za izobraževanje - s tem pa bi omogočili redno oskrbovanje vseh učencev z učbeniki. To bo gotovo pomagalo izboljšati kakovost izobraževanja. Zato pozivam vse, ki jih zadeva obravnavani problem, da naredi, kar je mogoče, glede na pristojnosti, in dokažejo svojo dobro voljo in pripravljenost, da bi sistemsko rešili vse kompleks učbenikov.

MILAN DETELA

Giuseppe Zigaina: Sanje znotraj sanj

Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev

objave

razpisuje za šolsko leto 1989/90

250 štipendij za učence
150 štipendij za študente

Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev bo v šolskem letu 1989/90 štipendirala:

I. 250 učencev, ki se bodo vpisali ali pa so že vpisani v srednješolske programe pedagoških smeri in se bodo po končanem izobraževanju odločili za študij pedagoških smeri na visoki stopnji:

II. a) 50 študentov, ki se bodo vpisali ali pa so že vpisani na pedagoške smeri na VII. stopnji za naslednje deficitarne študijske smeri:

- matematika s študijskimi povezavami
- fizika s študijskimi povezavami
- obramboslovje
- programi za učitelje strokovnih predmetov tehničnih usmeritev;

b) 100 študentov pedagoških smeri na VI. in VII. stopnji za potrebe srednjih šol, domov za učence in zavodov v SR Sloveniji (navedene so na koncu razpisa).

PRIJAVE BŌ SPREJEMALA POSEBNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST ZA PEDAGOŠKO USMERITEV, LJUBLJANA, AŠKERČEVA 9 – ODDELEK ZA ŠTIPENDIJE – DO 15. JULIJA 1989.

Kandidati morajo prijavi za štipendiranje na obrazcu SPN – 1 (DZS 8.40) – Vloga za uveljavitev socialno-varstvenih pravic priložiti:

1. Overjene prepise dokazil o učenem uspehu (fotokopijo spričevala o končani osnovni šoli, overjen prepis ali overjeno fotokopijo indeksa ali sporočilo o vseh doslej opravljenih izpitih, vajah ipd.)
2. Uradno potrdilo o osebnih dohodkih staršev za koledarsko leto 1988 oz. odrezek pokojninske nakaznice za december 1988
3. Potrdilo skupščine občine o premoženjskem stanju in potrdilo o številu članov gospodinjstva
4. Svojeročno napisano izjavo kandidata, da ne prejema druge kadrovske štipendije oz. potrdilo dosedanjega kadrovskega štipenditorja, da štipendist nima obveznosti iz dosedanjega štipendiranja
5. Kratak življenjepis in opis socialnega in materialnega položaja družine
6. Mnenje šole, Zveze socialistične mladine ali krajevne skupnosti o kandidatu
7. Kandidati za štipendijo pod točko II.b) morajo v vlogi navesti tudi, za katero štipendijo kandidirajo (napišejo zaporedno številko).

PRI IZBIRI BODO IMELI PREDNOST KANDIDATI, KI IMAJO BOLJŠI UČNI USPEH IN SO V SLABŠEM MATERIALNEM POLOŽAJU.

Višina kadrovske štipendije je določena s Samoupravnim sporazumom o štipendiranju učencev in študentov v SR Sloveniji. Študentom, ki jim bo podeljena štipendija za navedene deficitarne pedagoške poklice (matematika s študijskimi povezavami, fizika s študijskimi povezavami, obramboslovje in programi za učitelje strokovnih predmetov tehničnih usmeritev), bomo poleg osnovne štipendije izplačevali še dodatek v višini 200 točk, kar je v skladu z določili Samoupravnega sporazuma o štipendiranju in sklepom odbora za štipendiranje pri skupščini Zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije.

ODBOR OPOZARJA KANDIDATE – ŠTUDENTE, DA BO NAJPREJ PODELIL ŠTIPENDIJE POD TOČKO II.b. ZATO MORAJO VSI KANDIDATI, KI ŠTUDIRAJO DEFICITARNE ŠTUDIJSKE SMERI, KANDIDIRATI NA RAZPISANE KADROVSKE ŠTIPENDIJE POD TOČKO II.b. ČE BODO TU ZAVRNJENI, JIH BOMO UVRSTILI V SKUPINO II.a. ODBOR NE BO OBRAVNAVAL PRIJAV Z NEPOPOLNO DOKUMENTACIJO, PRIJAV, KI NE BODO V SKLADU Z RAZPISOM ALI TISTI, KI BODO ODPOSLANE PO 15. JULIJU 1989.

K točki II.b)
V nadaljevanju navajamo potrebe srednjih šol, domov za učence in vzgojnih zavodov v SR Sloveniji (Datumi zaposlitve so okvirni!):

1. SREDNJA ŠOLA BREŽICE, Trg dr. Ivana Ribarja 14, 68250 BREŽICE

- a) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- b) prof. kemije – biologije – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- c) prof. latinskega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

2. SREDNJA DRUŽBOSLOVNA ŠOLA CELJE, Kajuhova 2, 63000 CELJE

- a) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- c) prof. latinskega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- č) prof. latinskega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- d) učitelj strojepisja – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- e) dipl. obramboslovec – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

3. SREDNJA PEDAGOŠKA ŠOLA CELJE, Ulica 29. novembra 1, 63000 CELJE

- a) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

4. SREDNJA ŠOLA BORISA KIDRIČA ČELJE, Ljubljanska 17, 63000 CELJE

- a) prof. fizike – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- b) dipl. inž. računalništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- c) prof. angleškega jezika in nemškega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

5. SREDNJA TEHNIŠKA ŠOLA MARŠALA TITA CELJE, Pot na Lavo 22, 63000 CELJE

- a) dipl. inž. računalništva in informatike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- c) prof. fizike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)

6. SREDNJA KOVINARSKO STROJNA IN METALURŠKA ŠOLA ŠTORE, Kovinarska 1. 63230 ŠTORE

- a) dipl. inž. metalurgije – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

7. SREDNJA ŠOLA ZA EKONOMSKO USMERITEV TONE GRČAR CELJE, Vodnikova 10, 63000 CELJE

- a) prof. slovenskega jezika in nemškega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- b) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- c) prof. slovenskega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

8. SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM CELJE, Ul. 29. novembra 12, 63000 CELJE

- a) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- c) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- č) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

9. SREDNJA KMETIJSKO ŽIVILSKA ŠOLA CELJE, Ljubljanska cesta 97, 63000 CELJE

- a) prof. matematike ali prof. fizike ali dipl. inž. računalništva – 1 štipendija (možnost zap. š.l. 1991/92)

10. SREDNJA ŠOLA DRUŽBOSLOVNE IN KOVINARSKO USMERITVE IVANČNA GORICA, 61295 IVANČNA GORICA

- a) dipl. ekonomist (pedagoška smer) – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) dipl. ekonomist (pedagoška smer) – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- c) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- č) prof. matematike ali prof. fizike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

11. SREDNJA ŠOLA JURIJ VEGA, Študentovska 16, 65280 IDRJA

- a) dipl. inž. računalništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. filozofije in sociologije – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- c) inž. strojništva – 3 štipendije (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- č) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

12. SREDNJA EKONOMSKA IN NARAVOSLOVNA ŠOLA RUDOLFA MAISTRA, Novi trg 41/a, 61240 KAMNIK

- a) dipl. ekonomist z usposabljanjem iz strojepisja – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- b) prof. biologije – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)

13. SREDNJA ŠOLA Ž ITALIJANSKIM JEZIKOM KOPER, Gimnazijski trg 7, 66000 KOPER

- a) prof. slovenskega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. nemškega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)

14. SREDNJA PEDAGOŠKA IN NARAVOSLOVNO-MATEMATIČNA ŠOLA KOPER, Cankarjeva cesta 2, 66000 KOPER

- a) prof. likovne pedagogike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. fizike – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- c) dipl. inž. računalništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

15. SREDNJA KOVINARSKA IN PROMETNA ŠOLA KOPER, Izolska vrata 2, 66000 KOPER

- a) dipl. obramboslovec – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- c) dipl. inž. elektrotehnike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

16. ISKRA – SREDNJA ŠOLA KRANJ, Kidričeva cesta 55, 64000 KRANJ

- a) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- b) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- c) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- č) inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- d) inž. strojništva – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- e) inž. strojništva – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- f) dipl. inž. energetike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- g) dipl. inž. energetike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- h) dipl. inž. energetike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1995/95)
- i) dipl. inž. elektronike – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- j) dipl. inž. elektronike – 3 štipendije (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- k) dipl. inž. elektronike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- l) inž. energetike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- m) inž. energetike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- n) inž. elektronike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- o) inž. elektronike – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- p) inž. elektronike – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

17. SREDNJA MLEKARŠKA IN KMETIJSKA ŠOLA, Smedniška c. 3, 64000 KRANJ

- a) dipl. inž. živilske tehnologije – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- b) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)

18. SREDNJA ŠOLA KOVINARSKO IN ELEKTROTEHNIČNE USMERITVE KRŠKO, Hočevarjev trg 1, 68270 KRŠKO

- a) dipl. inž. ali prof. fizike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- b) dipl. inž. računalništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1933/94)

19. SREDNJA ŠOLA KOVINARSKO, PEDAGOŠKO IN EKONOMSKO USMERITVE, 69220 LENDAVA

- a) prof. fizike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- c) dipl. ekonomist – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- č) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

20. SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA LJUBLJANA, Kardejeva ploščad 16, 61113 LJUBLJANA

- a) akad. glasbenik – kitara – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

21. SREDNJA NARAVOSLOVNA ŠOLA, Peričeva 4, 61000 LJUBLJANA

- a) dipl. inž. računalništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

22. SREDNJA ŠOLA ZA RAČUNALNIŠTVO, Tržaška 72, 61111 LJUBLJANA-VIČ

- a) dipl. inž. računalništva (programska oprema ali informatika) – 3 štipendije (možnost zap. š.l. 1994/95)
- b) dipl. inž. računalništva (računalniška logika in sistemi) – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

23. SREDNJA ŠOLA ZA ELEKTRONIKO IN NARAVOSLOVJE, Prušnikova 98, 61210 LJUBLJANA-ŠENTVID

- a) prof. fizike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- b) prof. matematike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)

24. SREDNJA ŠOLA ZA STROJNIŠTVO, Aškerčeva 7/II, 61001 LJUBLJANA

- a) dipl. inž. strojništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- b) dipl. inž. strojništva – 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- c) prof. matematike in fizike – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- č) prof. matematike ali dipl. inž. računalništva – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)

25. SREDNJA KEMIJSKA ŠOLA LJUBLJANA, Aškerčeva 7, 61000 LJUBLJANA

- a) prof. zgodovine – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- b) prof. angleškega jezika – 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)

objave

Posebna izobraževalna skupnost za pedagoško usmeritev bo v šolskem letu 1989/90 štipendirala:

Nadaljevanje z 9. str.

- c) prof. slovenskega jezika - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 č) prof. kemije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 26. ZPS, TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ, TOZD SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKIH STROK FRANCA LESKOŠKA-LUKE, Djakovičeva 53, 61000 LJUBLJANA**
- a) dipl. inž. strojništva (tehnologija) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. inž. elektronike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 c) dipl. inž. računalništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 č) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 27. SREDNJA GRADBENA ŠOLA IVANA KAVČIČA, Kardejeva ploščad 2, 61000 LJUBLJANA**
- a) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 28. PTT SREDNJEŠOLSKI CENTER LJUBLJANA, Celjska 16, 61000 LJUBLJANA**
- a) dipl. inž. elektrotehnike (telekomunikacije) - 3 štipendije (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) inž. elektrotehnike (telekomunikacije) - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 c) dipl. ekonomist (logistika) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 29. SREDNJA AGROŽIVILSKA ŠOLA, Cesta v mestni log 47, 61000 LJUBLJANA**
- a) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 30. CENTER ZA DOPISNO IZOBRAŽEVANJE UNIVERZUM, Grošljeva 4, 61117 LJUBLJANA-DRAVLJE**
- a) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- 31. SREDNJA DRUŽBOSLOVNA IN NARAVOSLOVNA ŠOLA FRAN MIKLOŠIČ, 69240 LJUTOMER**
- a) prof. angleškega jezika in francoskega jezika - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 32. VZGOJNI ZAVOD GORENJI LOGATEC, Tržaška 89, 61370 LOGATEC**
- a) dipl. specialni pedagog (MVO - domska vzgoja) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. specialni pedagog (MVO - domska vzgoja) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 c) dipl. psiholog - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 č) dipl. psiholog - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 33. GRADBENA SREDNJA ŠOLA BORISA KRAIGHERJA MARIBOR, Smetanova 35, 62000 MARIBOR**
- a) prof. matematike in fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 34. SREDNJA NARAVOSLOVNA ŠOLA MILOŠ ZIDANŠEK, Trg Miloša Zidanška 1, 62000 MARIBOR**
- a) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 35. SREDNJA GLASBENA IN BALETNA ŠOLA, Mladinska 12, 62000 MARIBOR**
- a) akad. glasbenik komponist - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) akad. glasbenik violinist - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 36. SREDNJA ŠOLA ELEKTROTEHNIŠKE IN RAČUNALNIŠKE USMERITVE, Smetanova 6, 62000 MARIBOR**
- a) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 37. SREDNJA KOVINARSKA, STROJNA IN METALURŠKA ŠOLA MARIBOR, Smetanova ul. 18, 62000 MARIBOR**
- a) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 c) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 č) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 d) prof. zgodovine in geografije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 e) inž. strojništva ali učitelj praktičnega pouka s tehnologijo - 1 štip. (možn. zap. š.l. 1991/92)
 f) inž. strojništva ali učitelj praktičnega pouka s tehnologijo - 1 štip. (možn. zap. š.l. 1992/93)
- 38. SREDNJA ŠOLA ZA TRGOVINSKO DEJAVNOST, Mladinska 14, 62000 MARIBOR**
- a) dipl. obramboslovec - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 b) prof. biologije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 39. SREDNJEŠOLSKI CENTER TEHNIŠKO - PEDAGOŠKE USMERITVE, Veljka Vlahovića 12, 69000 MURSKA SOBOTA**
- a) prof. matematike - 3 štipendije (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. računalništva z matematiko - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 c) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 č) prof. angleškega jezika in nemškega jezika - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 d) prof. geografije - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 e) prof. biologije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 f) prof. biologije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 g) inž. tekstilne tehnologije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 h) inž. tekstilne tehnologije - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 i) inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 j) prof. telesne vzgoje - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- 40. SREDNJA DRUŽBOSLOVNA EKONOMSKA ŠOLA, Erjavčeva 8, 65000 NOVA GORICA**
- a) dipl. ekonomist (pedagoška smer) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- 41. TEHNIŠKI SREDNJEŠOLSKI CENTER BRANKO BRELIH, Cankarjeva ul. 10, 65001 NOVA GORICA**
- a) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 c) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 č) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 d) dipl. inž. računalništva - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 e) dipl. inž. računalništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 f) dipl. inž. elektronike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 42. DOM UČENCEV MITJA GORJUP NOVA GORICA, Streliška pot b.š., 65000 NOVA GORICA**
- a) dipl. domski pedagog - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 b) dipl. domski pedagog - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- 43. SREDNJA ŠOLA PEDAGOŠKE IN TEHNIŠKO-NARAVOSLOVNE USMERITVE, Cesta herojev 5, 68000 NOVO MESTO**
- a) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. kemije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 44. SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKIH IN ZDRAVSTVENE USMERITVE BORIS KIDRIČ, Milke Šobar 30, 68000 NOVO MESTO**
- a) prof. fizike - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 b) inž. strojništva - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 c) dipl. inž. računalništva in informatike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 č) dipl. inž. elektronike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 d) dipl. inž. lesarstva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 45. SREDNJA POMORSKA IN PROMETNA ŠOLA PIRAN, Pot pomorščakov 4, 66320 PORTOROŽ**
- a) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 46. VIZ PIRAN TOZD CENTER ZA KOREKCIJO SLUHA IN GOVORA PORTOROŽ, Sončna pot 14/a, 66320 PORTOROŽ**
- a) dipl. specialni pedagog (surdo - logo) - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. specialni pedagog (surdo - logo) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 c) dipl. specialni pedagog (surdo - logo) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 č) dipl. specialni pedagog (surdo - logo) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 47. ZAVOD ZA VARSTVO IN DELOVNO USPOSABLJANJE MLADINE DR. MARIJANA BORŠTNARJA, 62252 DORNAVA**
- a) dipl. specialni pedagog (DPO) - 4 štipendije (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. specialni pedagog (DPO) - 4 štipendije (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
- 48. SREDNJEŠOLSKI CENTER DUŠANA KVEDRA PTUJ, Volkmerjeva 22, 62250 PTUJ**
- a) prof. matematike - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 c) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 č) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 d) dipl. inž. metalurgije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 e) učitelj praktičnega pouka (strojništvo) - 3 štipendije (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 49. SREDNJEŠOLSKI CENTER DUŠANA KVEDRA PTUJ, Volkmerjeva 19, 62250 PTUJ**
- a) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 c) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 č) prof. fizike - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 d) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 e) prof. latinskega jezika - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 50. SREDNJA KOVINARSKA ŠOLA MUTA, Koroška c. 53, 62366 MUTA**
- a) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 b) dipl. inž. računalništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
 c) dipl. obramboslovec - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 51. ZAVOD MATEVŽA LANGUSA KAMNA GORICA, Kamna gorica 55, 64246 KAMNA GORICA**
- a) dipl. specialni pedagog (DPO) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 b) dipl. specialni pedagog (DPO) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 52. SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKO-NARAVOSLOVNE IN PEDAGOŠKE USMERITVE, Na gradu 4, 62390 RAVNE NA KOROŠKEM**
- a) prof. kemije (kemijsko izobraževanje) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 c) prof. računalništva z matematiko - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 č) prof. računalništva z matematiko - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1992/93)
 d) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
 e) dipl. inž. strojništva - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 f) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1993/94)
- 53. ZAVOD ZA DELOVNO USPOSABLJANJE MLADINE ČRNA NA KOROŠKEM, Center 144, 62393 ČRNA NA KOROŠKEM**
- a) dipl. specialni pedagog (DPO) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. specialni pedagog (DPO) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1994/95)
- 54. SREDNJA TEKSTILNA ŠOLA SEVNICA, Savska cesta 2, 68290 SEVNICA**
- a) prof. matematike ali prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. inž. tekstilne tehnologije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 c) prof. biologije - kemije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 55. SREDNJA ŠOLA SREČKA KOSOVELA SEŽANA, Stjenkova 3, 66210 SEŽANA**
- a) prof. fizike ali dipl. inž. računalništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 56. SREDNJA ŠOLA EDVARDA KARDELJA, Koroška 11, 62380 SLOVENJ GRADEC**
- a) prof. matematike - 2 štipendiji (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) prof. fizike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 c) prof. kemije - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 č) dipl. inž. računalništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 d) prof. nemškega jezika - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 57. CENTER SREDNJIH ŠOL TEHNIŠKE IN DRUŽBOSLOVNE USMERITVE, Trg mladosti 3, 63320 TITOVO VELENJE**
- a) prof. matematike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 b) dipl. inž. strojništva - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
 c) dipl. inž. elektrotehnike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 58. SREDNJA ŠOLA PEDAGOŠKE IN NARAVOSLOVNO MATEMATIČNE USMERITVE, Dijaška 12b, 65220 TOLMIN**
- a) dipl. inž. računalništva in informatike - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)
- 59. ZASAVSKI SREDNJEŠOLSKI CENTER MIHA MARINKO, TOZD SREDNJA ŠOLA ELEKTROTEHNIČNE USMERITVE Cesta zmage 3A, 61410 ZAGORJE OB SAVI**
- a) dipl. inž. elektrotehnike (energetika) - 1 štipendija (možnost zaposlitve š.l. 1991/92)

OB INFORMATIVNEM DNEVU

Več kot strokovna šola

Gotovo so zdaj že večletne izkušnje in zagnanost mladega kolektiva učiteljev teoretičnega in praktičnega pouka, učencev in tudi tehničnega osebja Srednje šole tehničnih strok Franca Leskoška Luke pripomogli, da so informativni dnevi za učence osnovnih šol, v petek 10. in soboto 11. marca, izvenili tako strokovno in hkrati prijetno in sproščeno, kot so. K temu so prav gotovo pripomogli tudi izredno lepi prostori pred nekaj leti dograjenega dela poslopja s sodobno opremo, z naštetimi računalniki in drugimi didaktičnimi pripomočki.

Časovno malce odmaknjen uvod je bil že informativni teden v decembru, ki pa je imel med prihodnjimi srednješolci precej slabotnejši odmev in je pri šolskem vodstvu ustvaril zaskrbljenost, kako bo s pomladanskim vpisom novincev.

Tokrat je bilo zanimanje kar nepričakovano. Prišlo je 391 učencev. Za izobraževanje na elektro-oddelku so se prijavi 204 učenci, za strojništvo se je za štiriletni program strojnega tehnika odločilo 78 učencev in 58 za triletno šolanje. Žal je še vse premalo mikaven poklic metalurga, saj se je za štiriletno šolanje metalurškega tehnika prijavi 10 učencev, za triletno izobraževanje 7, in za skrajšani dveletni program 34, čeprav lahko dobe učenci metalurgi štipendije in imajo po končanem šolanju zagotovljeno zaposlitev.

So se mladi dovolj preudarno odločili? So izbirali po svojih željah in pričakovanjih, kaj bi radi delali v življenju, kakšne sposobnosti imajo in kje bi se radi zaposlili? Bo njihova motivacija med šolanjem dovolj močna, da bodo uspešni? Dobro izbran poklic pomeni srečo in ustvarjalnost na delovnem mestu. Informativni dnevi in srednjih šol so ena od oblik pomoči, da bi mladi bolje izbirali.

Na litostrojki šoli so se na informativni dan dobro pripravili. Devetinpetdesetim osnovnim šolam so poslali propagandno gradivo, izdelali dva prospekta, posnet je bil film o življenju na šoli, o pouku, praktičnem delu učencev, o prehrani v dijaškem domu – v njem lahko tisti iz oddaljenih krajev bivajo med šolskim letom, in to le nekaj korakov od šolske stavbe. Podjetna inž. Bezjakova je pripravila izdelavo videokasete s posnetki o izobraževanju metalurgov na šoli. Izbrana je bila skupina vodnikov in demonstratorjev za vodenje in pojasnila ob informativnih dnevih, tako iz vrst učiteljev kot učencev višjih letnikov.

Že v šolski avli so na oddelku za informacije učenci prejeli pisno gradivo, razvrstili pa so jih tudi v skupine – glede na izbrano stroko. Dobili so informacije o vpisu, vprašalnike, podatke o razpisu štipendij v delovni organizaciji Litostroj in bistvene podatke o litostrojki šoli. Predstavitev šole, posameznih usmeritev in programov z video posnetki je bila v šolski kinematografski dvorani. Sledil je obisk učilnic, orodjarne, dveh strugarn, učilnic CNC, dehidrodelavnic, merilnice, dveh računalnic in knjižnice. Ob koncu so si gostje ogledali metalurški kabinet in kabinet za biologijo. V eni od učilnic so zastopniki mladinske organizacije in šolske skupnosti poročali o delu in življenju na šoli. Posebej je bila predstavljena elektrotehniška usmeritev.

Povsod bleščeči prostori z veliko svetlobe. Šolska knjižnica v prikupnih mansardnih prostorih in v njej, kljub kulturi malce nenaaklonjenim časom, okrog 18.000 leposlovnih in strokovnih knjig, veliko revialnega tiska in časnikov. Do polic je prost pristop in čitalniški del vabi uka željne učence, ki hočejo nekaj več. V dveh CNC učilnicah je vrsta računalnikov. V drugih dveh je na ogled razstava doma

narejenih izdelkov učencev elektrotehnike: trikanalne potujoče luči, stereo-predobjačevalnik, ionizatorji, digitalne ure, časovni regulatorji, dvokanalni utripalniki in še kaj. Povsod zelenje in neke čudovito nežna belina enoperkinega cveta. Preglednice, vitrine s strokovno literaturo. V enem od razredov pouk. Od daja v živo. V metalurškem kabinetu računalnik in po mizah razstavljeni instrumenti: vijakačno in pomično merilo, kalibri za merjenje izvrtin, merilo za kontrolno navoja, mikroskopi, vrsta barvnih shem, vse za sodobno delo z učenci. Kabinet za biologijo s skoraj tropsko razkošnim rastlinjem, v učilnici učenci ob mikroskopih, sheme narisanih mikroorganizmov, akvariji, terapiji, želvi, polh v kletki; za stekli omar stekleničke s pripravki, na steni Priznanje za raziskovalno nalogo o onesnaženosti Zbiljskega jezera – delo članov biološkega krožka; spet računalnik kot didaktični pripomoček. In naprej: strugarna s klasičnimi in računalniško vodenimi stružnicami. Tudi tukaj zelenje in ljubezen do narave. Potem skoraj štirideset metrov dolga ladja varilnice, učenci ob strojih, med njimi tudi gluhonema deklica Barbara. Pa orodjarne s primeži, na ogromnih mizah – piljenje, skice in učencev, ki pravkar obdeluje ključ za vpenjanje obdelovancev.

Tako teče življenje v tej razgibani šoli, kjer deluje še veliko krožkov, planinska sekcija, pevski zbor, instrumentalni sekstet, deklški oktet, kulturna sekcija, v kateri si učenci lahko pridobijo solidno znanje in ki je že zdavnaj prerasla meje strokovne šole.

PETJA FAJDIGA SEVER

Redne razpise

prostih del in nalog učiteljev, vzgojiteljev in drugih delavcev in sodelavcev v vzgojno-izobraževalnih in v vzgojno-varstvenih organizacijah bomo objavili letos

24. aprila in 15. maja

Vzgojno-izobraževalne in vzgojno-varstvene organizacije prosimo, da nam za prvo objavo pošljejo razpise najkasneje do 14. aprila, za drugo objavo pa do 5. maja t.l. Ob tem navedite, kdaj naj bo razpis objavljen!

Naknadne razpise bomo objavili 29. maja in 26. junija t.l. Vse druge razpise bomo objavljali še naprej sproti, kot nam jih boste poslali ali pa sporočili po telefonu (061) 315-585.

Razstava o odprti šoli

Letošnjega 22. marca so v Slovenskem šolskem muzeju odprli razstavo Odprta šola – Osnovna šola Podčetrtek. Pripravili so jo delavci in učenci te šole, ki že več kot tri desetletja zbujajo pozornost domače in tuje pedagoške javnosti. Na panojih je v besedi in sliki ponazorjeno njeno delovanje: zgodovina šole, šola danes, fakultativni pouk, samoupravljanje učencev, šolske delovne organizacije, organizacije in društva na šoli, dejavnosti šole, krožki, sodelovanje s šolo N. Marakovič Sestine iz Zagreba, sodelovanje z okoljem, v kateri šola živi in dela, ter poklicno usmerjanje. V vitrinah so darila in priznanja, ki jih je prejela šola, zbirka hranilnikov, predmeti iz šolske prodajalne, etnografskega muzeja, likovni izdelki ter izdelki ročnodelskega in tehnično-modelarskega krožka.

Ob odprtju razstave je govoril o pedagoških značilnostih osnovne šole v Podčetrtku mag. Veljko Troha s Pedagoške akademije v Ljubljani. Med drugim je povedal: »Prav osnovna šola v Podčetrtku je spodbujala okolje, da se je povezovalo z njo, sama se je začela odpirati vanj ne le zato, da bi dosegla boljše učinke, vezane na njeno prvotno nalogo, temveč zato, da bi pripomogla h gospodarskemu, kulturnemu, socialnemu in tehnično-tehnološkemu razvoju svojega neposrednega okolja.« Za njim

je predsednica Društva prijateljev šole v Podčetrtku Angela Šetina Marinc opisala začetke tega društva in njegovo dejavnost. Med drugim je dejala: »Navdušilo me je razvijanje dela v skupinah in dogajanje v njih, dogovarjanje, razdelitev dela, spremljanje in preverjanje, ocena dela in odpravljanje napak ter vsestranska dejavnost – od tiste v tehničnem krožku do književnosti in glasbe. Prevezli sta me urejenost in organiziranost dejavnosti, ki sta prvi pogoj za uspešno delo.« Zatem je na kratko spregovoril še ravnatelj šole Marjan Šviglin, s kulturnim sporedom pa so sodelovali učenci šole.

Ob razstavi je izšla tudi brošura s številnimi prispevki. Razvoj šole v Podčetrtku obravnava raziskovalka Pedagoškega inštituta dr. Helena Novak, svoje delo je opisal nekdanji ravnatelj šole Jože Brilej, ki ima za vse številne dejavnosti največ zaslug. O nadaljevanju njegovega dela in dopolnjevanju je pisal ravnatelj Marjan Šviglin. Zatem je opisano 19 šolskih delovnih organizacij in bibliografija prispevkov o šoli v Podčetrtku. Bogato ilustrirani katalog je uredil kustos šolskega muzeja Branko Šuštar.

Razstava bo odprta do 1. maja.
T. H.

Slava Lipovšek

Morda je Slava Lipovšek iz življenja zato odšla tako mirno in neopazno, ker ji je bila hrupnost zmeraj tuja.

Skoraj polovico življenja je bila učiteljica; veliko več kot štirideset let. Ko smo ob njej na njenem zadnjem službenem mestu skupaj preživljali lepote in tegobe poklica, je bila že belolasa gospa.

Če odvijemo klobčič dolge življenjske niti tja daleč v njeno mladost, jo najdemo najprej kot domačo učiteljico pri ljubljanskem trgovcu, nato pa na raznih šolah po Štajerskem in Dolenjskem, najdalj pa v Beli krajini. Semeč, kjer je učiteljevala kar dvajset let, je ostal njena sončna ljubezen.

Dve vojni sta jo naučili spoštovati mir. V prvi je v zatišju groze iz otroka zorela v dekle, v drugi je kot učiteljica na osvobojenem ozemlju preživljala varljivo tihoto belokranjskih stelnikov in ostrnic.

Kot elementarka je v domala trinštiridesetih letih naučila pisati in brati več kot poldrugi tisoč otrok. Nežne otroške brstiče je negovala z neverjetno odločnostjo in slednostjo. V njenih rokah so se razraščali v zdravo popje. Ko so vzcveteli in se začeli spreminjati v sad, je Slava Lipovšek pobrala na svoji učiteljski njivi bogat pridelek. Njene kašče so bile zmeraj zvrhano napolnjene s hvaležnostjo nekdanjih učencev.

Zadnjih štirinajst službenih let je kot učiteljica elementarka preživela v Predvoru na Gorenjskem. Ob njej mi je bilo dano spoznati, da učitelj od otroka nikoli ne sme zahtevati preveč in da mu mora zmeraj dati vse v najboljši meri.

Prijateljevanje s Slavom Lipovškovo je bilo lahko samo pristno ali pa ga ni bilo. Vstop do skrivnosti je znala varovati s skrbnostjo budne vestalke. Bila je nezmotljiva svetovalka in materinsko navezna na tiste, ki so v življenju osirotili. Spomin nanjo ostaja tako svetel, da je temino njenega groba komaj mogoče dojeti.

BERTA GOLOB

Pedagoške delavnice za mentorje prometne vzgoje

Zavod SRS za šolstvo, Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in Tehnična fakulteta v Mariboru so organizirali po regijah pedagoške delavnice za oblikovanje prometnovarnostnih načrtov v osnovni šoli. Seminarja se bo v drugem šolskem polletju udeležilo okrog 350 mentorjev, organizatorjev prometne vzgoje.

Pred prihodom v delavnico bodo mentorji s pomočjo učencev, staršev, učiteljev, miličnikov in komunalnih služb zbrali podatke, pomembne za varno pot v šolo. To gradivo bo izhodišče za načrtovanje najugodnejših poti in oblikovanje strokovnih predlogov za spremembe pri ureditvi prehodov, dohodov in signalizacije v prometu.

Vsebinska pedagoških delavnic temelji na raziskovalni nalogi Varovanje otrok in mladostnikov na poti v šolo, ki so jo v preteklih treh letih s pomočjo pedagogov, psihologov, pravnikov in

tehnikov opravili sodelavci Gradbenega inštituta pri Tehnični fakulteti v Mariboru. Predloge so preskusili v dveh šolskih okoljih. Seminar je zgleden primer povezanosti med raziskovalnim delom in uporabo v praksi. Vodijo ga trije sodelavci raziskovalne naloge.

Seminar spada v akcijo »PROGRAM –10%«, ki jo je sprejel Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in nalaga mentorjem dodatne obveznosti in odgovornosti. Žal pa je položaj mentorjev prometne vzgoje v osnovni šoli še vedno neurejen. Nekatere šole se ne zavedajo, da je večina prometnih nezgod subjektivne narave in da njihove vzroke odpravljata predvsem vzgoja in izobraževanje. Krivulja nezgod v prometu je daleč najvišja med otroki in mladostniki, zato v šoli ne bi smeli zamuditi nobene priložnosti in možnosti za varno sodelovanje v prometu. Dejaven mentor ima lahko pri tem odločilno vlogo.

MARJAN TOMŠIČ

CELJE:

Pedagoška delavnica aktiva prvih razredov

Elementarke smo se naveličale stereotipnih predavanj in si zaželele drugačno obliko izobraževanja (predvsem praktično delo). Zato nam je bila dobrodošla pobuda pedagoške svetovalke iz Zavoda SR Slovenije za šolstvo, naj bi izdelale nekaj didaktičnih iger za prakso.

Tako smo uresničili prvo pedagoško delavnico. Nalogo sva prevzeli Marijana Kolenko in Slava Podpečan. Pripravili sva program dela in predloge za izdelavo iger. Na aktivu smo se na kratko seznanile s pomenom didaktične igre (teoretični del je bil kratek in jedrnat), nato smo izdelale tele igre: spomladanski loto, loto za slovenski jezik, loto za matematiko, marioneto, polček za AND in matematiko, kvartet za slovenski jezik, domine za matematiko.

Nekaj didaktičnih iger smo si samo ogledali in razložili pravila za igranje. Po končanem praktičnem delu smo ugotovile, da so v pedagoški delavnici zvedele marsikaj, kar jim bo vse leto koristilo pri praktičnem delu.

V prihodnje si želijo še več takšnih pedagoških delavnic, predvsem iz spoznavanja narave in družbe – o elementih tehnične vzgoje, pri pouku glasbene

vzgoje – o metodičnem vidiku, še več iger pri slovenskem jeziku in matematiki.

Posebno prav se jim je zdelo, da so delavnico vodile učiteljice iz prakse, ki pogosto uporabljajo igro kot metodo dela in imajo izkušnje na tem področju.

Elementarke opozarjajo vse odgovorne dejavnike, ki ovirajo izdelavo pripomočkov za popestritev pouka.

Učiteljice so pokazale izredno resen odnos do dela, delo je potekalo v sproščeni ozračju, zapisovali so si nove zamisli, sproti pa dodajale svoje izkušnje.

V prihodnje je treba dati učiteljem več iz prakse za prakso. Teoretično znanje si lahko pridobijo iz pedagoške literature.

Le s takšnimi prizadevanji bo pouk postal zanimivejši, šola pa bo manj suhoparna in težka.

Za konec samo še misel: »Začetki dela so v otrokovi igri in zato zlasti na začetku šolanja igre ne moremo izriniti iz šolskega dela, saj se z njo postopno razvija svobodno, ustvarjalno delo, ki mu je uniformnost tuja.« Želimo, da bi takšen način dela postal naša stalna praksa in da bi didaktična igra spet našla pot v šolo.

MARIJANA KOLENKO
in SLAVA PODPEČAN

Glasbeniki, glasbeni pedagogi, ljubitelji glasbe!

VABIMO VAS NA PRODAJNO
RAZSTAVO NOTNE LITERATURE,
KAKRŠNE PRI NAS ŠE NI BILO:

GLASBA V NOTAH

V zelenem salonu grand hotela Union v Ljubljani
vhod pri recepciji hotela Holliday Inn
od 11. do 14. aprila, vse dni od 9. do 17. ure.

Poleg znane založbe Peters vam bomo prvič predstavili tudi programe najuglednejših zahodnih založb notne literature, kot so HENLE, DURAND in SCHOTT, medtem ko bomo za MOLENAAR zbirali naročila. Njihovih izdaj doslej pri nas ni bilo mogoče dobiti, zato ne zamudite priložnosti!

 mladinska knjiga
KNJIGARNA, NAZORJEVA 1, LJUBLJANA

Ustanovitelj: Republiški odbor
Sindikata delavcev vzgoje, izo-
braževanja in znanosti ter izo-
braževalna skupnost Slovenije
– izhajala štirinajstdnevno med
šolskim letom.

Izdajateljski svet ČZP Prosvetni
delavec: predsednik Vladimir
Tkalec, Tea Dominko, Marijana
Kunej, Jože Miklavc, Vida Ne-
red, Alenka Pušnik, Marija Skar-
lar, Janez Sušnik, Stanko Ši-
menc, Slava Šarč.

Direktor: Stanko Šimenc.

Uredništvo: Stanko Šimenc,
glavni urednik, Marijana Kunej,
odgovorna urednica, Lučka Leš-
nik, novinarka – urednica, Tea
Dominko, tehnična urednica.
Naslov uredništva in uprave: Po-
ljanski nasip 28, tel.: 315-585,
poštni predal 21, Ljubljana
61104.
Rokopisov in fotografij ne vra-
čamo.

Akontacija naročnine za leto
1989 znaša 30.000 din za osea-
meznike in 60.000 din za organi-
zacije. Za upokojene prosvetne
delavce in študente pedagoških
smeri znaša naročnina 20.000
din na leto.
Posamezna številka stane 3000
din.
Številka tekočega računa:
50101-603-46509.

Tiska ČTP Ljudska pravica, YU
ISSN 0033-1643.
Po mnenju Republiškega komi-
teja za vzgojo in izobraževanje
je časnik »Prosvetni delavec«
prost temeljnega prometnega
davka od prometa proizvodov
(glej 7. točko 1. odstavka 36.
člena zakona o obdavčevanju
proizvodov in storitev v pro-
metu).